

Αξιοποίηση της Τέχνης του Κινηματογράφου για Διδασκαλία Οικονομικής Ορολογίας στην Αγγλική Γλώσσα

Ματσιώρη Άννα¹, Βασιλού Κυριακή²

¹ Καθηγήτρια Οικονομολόγος, Πρότυπο Πειραματικό ΓΕΛ Πανεπιστημίου Μακεδονίας
amat65@hotmail.com

² Καθηγήτρια Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, Πρότυπο Πειραματικό ΓΕΛ
Πανεπιστημίου Μακεδονίας
kvassilou@hotmail.com

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα εργασία παρουσιάζεται μια διαθεματική και διεπιστημονική πρόταση διδασκαλίας της οικονομικής ορολογίας του μαθήματος Αρχές Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων (ΑΟΔΕ) στην αγγλική γλώσσα, με την αξιοποίηση της τέχνης του κινηματογράφου.

Συγκεκριμένα, ομάδα μαθητών και αποφοίτων του Πρότυπου Πειραματικού Λυκείου του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, με την καθοδήγηση και το συντονισμό της οικονομολόγου καθηγήτριας, δημιούργησαν κατά τα σχολικά έτη 2011-12 και 2012-13 δύο ταινίες, οι οποίες χρησιμοποιούνται ως πρόσθετο εκπαιδευτικό υλικό για τη διδασκαλία του πανελλαδικώς εξεταζόμενου μαθήματος του ΑΟΔΕ.

Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης δράσης, με την καθοδήγηση της καθηγήτριας αγγλικής γλώσσας και φιλολογίας, το σενάριο των ταινιών μεταφράστηκε στα αγγλικά, έγινε ο υποτιτλισμός τους, ενώ κάποιες σκηνές, όπως απαιτούσε η πλοκή, γυρίστηκαν εξολοκλήρου στην αγγλική γλώσσα.

Αξιοποιώντας τις δυνατότητες που μας δίνουν οι Νέες Τεχνολογίες, επιδιώξαμε να αναβαθμίσουμε την εκπαιδευτική διαδικασία και ταυτόχρονα να καλύψουμε το κενό της σύνδεσης οικονομικής επιστήμης και αγγλικής γλώσσας που υπάρχει στα Αναλυτικά Προγράμματα του Γενικού Λυκείου.

Το εγχείρημα αποδείχτηκε επιτυχημένο, καθιστώντας ελκυστικότερο το ΑΟΔΕ για τους μαθητές, συμβάλλοντας στην κατανόησή του και φέροντάς τους σε επαφή για πρώτη φορά με την αγγλική ορολογία του *management*. Για τους παραπάνω λόγους συνεχίζεται και την τρέχουσα σχολική χρονιά.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: διαθεματικότητα, διεπιστημονικότητα, πολυτροπικό μήνυμα, αγγλικά ειδικού σκοπού, κοινωνικός επικοινωνισμός

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι σύγχρονες επιστημονικές και κοινωνικές εξελίξεις απαιτούν ένα νέο τρόπο σκέψης και καθιστούν επιτακτική την ανάγκη περισσότερων ομαδικών και συνεργατικών πρακτικών. Για το λόγο αυτό, τα τελευταία χρόνια, οι εκπαιδευτικοί φορείς τόσο στη χώρα μας, όσο και στο εξωτερικό, ανατρέποντας παραδοσιακές

αντιλήψεις και στεγανά, οργανώνουν διαθεματικά (cross – curricular) προγράμματα σπουδών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και προωθούν τη διεπιστημονική (interdisciplinary) προσέγγιση της διδασκαλίας (Θωμαΐδης κ.ά., 2006).

Αν και οι πρακτικές συνεργασίας μεταξύ των εκπαιδευτικών δεν είναι κυρίαρχες στα σχολεία διεθνώς (Ματσαγκούρας, 2011), τα ΝΕΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ (Δ.Ε.Π.Π.Σ. - Α.Π.Σ.) υποστηρίζουν τη διαθεματικότητα και τη διεπιστημονικότητα, προωθώντας τη συνεργατική πρακτική.

Από την άλλη πλευρά, οι νέες τεχνολογίες στην εκπαίδευση μπορούν να αλλάξουν ριζικά τον τρόπο πρόσβασης στη γνώση. Η εξάπλωση της οπτικοακουστικής πληροφορίας συνέβαλε ώστε να αποκτήσει εδώ και καιρό βαρύνουσα σημασία το πολυτροπικό μήνυμα, δηλ. το μήνυμα που περιλαμβάνει κείμενο, εικόνα και ήχο. Έτσι, δημιουργήθηκε η ανάγκη να ξεφύγουμε από τον παραδοσιακό τρόπο διδασκαλίας, που βασίζεται αποκλειστικά στο γραπτό και προφορικό λόγο, επιδιώκοντας έναν εγγραμματοισμό στα δύο αυτά μέσα και να στοχεύσουμε σε έναν πιο σύνθετο «οπτικοακουστικό εγγραμματοισμό», καλλιεργώντας την ικανότητα των μαθητών να αναλύσουν ένα οπτικοακουστικό κείμενο (Αθανασάτου κ.ά, 2011).

Η ένταξη και η συστηματική χρήση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ) στη διδασκαλία της αγγλικής γλώσσας αποτελεί πρόσφορη μέθοδο στην αντιμετώπιση συχνών προβλημάτων, όπως η έλλειψη ενδιαφέροντος από την πλευρά των μαθητών, καθώς και η έλλειψη κινήτρων μάθησης. Με τη χρήση των ΤΠΕ διευκολύνεται η μετάβαση από παραδοσιακές μορφές διδασκαλίας σε ένα νέο και φρέσκο περιβάλλον, όπου η μάθηση μετατρέπεται σε μια κοινωνική διαδικασία, με τους μαθητές να αποκτούν ενεργό και δυναμικό ρόλο (Τσιπλακίδης, 2001). Όταν στο σχολείο χρησιμοποιούνται τα σύγχρονα μέσα που εξασφαλίζει η εκπαιδευτική τεχνολογία, η διδασκαλία της αγγλικής γλώσσας γίνεται πολύ πιο αποτελεσματικά, στο βαθμό που μεριμνά για διάφορα μαθησιακά στυλ.

Στην περίπτωση των οικονομικών μαθημάτων, οι διδακτικοί στόχοι επιτυγχάνονται πολύ καλύτερα αν καταφέρουμε να προκαλέσουμε και να διατηρήσουμε το ενδιαφέρον του μαθητή (Colander, 1991). Η διδασκαλία τους γίνεται κυρίως με τη μέθοδο της διάλεξης (Becker & Watts, 1996), παρά το γεγονός ότι μπορεί να χρησιμοποιηθεί πληθώρα άλλων μεθόδων και τεχνικών, που μπορούν να αυξήσουν το ενδιαφέρον των μαθητών, μεταξύ των οποίων και ποικίλα οπτικοακουστικά μέσα, όπως εικόνες, κινούμενα σχέδια, φωτογραφίες, σλαϊντς, βίντεο, κ.α. (Whitehead & Μακρίδου-Μπούσιου, 2000). Με δεδομένο ότι στα παιδιά αρέσουν οι ιστορίες και τις ακούν με ενδιαφέρον, μπορούμε να τις χρησιμοποιήσουμε για να βοηθήσουμε τους μαθητές να κατανοήσουν καλύτερα το περιβάλλον τους και να συνειδητοποιήσουν ότι τα οικονομικά είναι μια επιστήμη που σχετίζεται με την πραγματική ζωή (Day et al., 1991). Συνεπώς, μια ταινία που θα δημιουργηθεί από τους ίδιους τους μαθητές, με θεματολογία κατάλληλη για τη διδασκαλία των οικονομικών, μπορεί να αποτελέσει χρήσιμο διδακτικό εργαλείο, που θα αναβαθμίσει την εκπαιδευτική διαδικασία.

Ειδικότερα, το μάθημα Αρχές Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων και Υπηρεσιών (ΑΟΔΕ), το οποίο διδάσκεται στην Τεχνολογική Κατεύθυνση της Γ' τάξης του Γενικού Λυκείου, με τη θεματολογία που διαπραγματεύεται (λειτουργία επιχειρήσεων, ηγεσία, παρακίνηση, δυναμική των ομάδων, επικοινωνία), προσφέρεται για τέτοιου τύπου διδακτικές προσεγγίσεις. Βέβαια, ο τρόπος που εξετάζεται στις Πανελλαδικές Εξετάσεις υπονομεύει τέτοιες προσπάθειες. Παρόλα αυτά, σύμφωνα με τις Διδακτικές του Οδηγίες (www.pi-schools.gr) «οι καθηγητές προτείνεται να

εμπλουτίσουν τη διδασκαλία τους με σύγχρονες μεθόδους διδασκαλίας και εκπαιδευτικές πρακτικές, που θα προσελκύσουν το ενδιαφέρον των μαθητών και θα τους βοηθήσουν να κατανοήσουν ευκολότερα το περιεχόμενο του μαθήματος».

Το συγκεκριμένο μάθημα προσφέρεται επίσης, ίσως μάλιστα και να επιβάλλει, διεπιστημονικές προσεγγίσεις, οι οποίες συμβάλλουν στην ανανέωση και στον εκσυγχρονισμό του. Οι έννοιες που διαπραγματεύεται είναι ιδιαίτερα χρήσιμες και εφαρμόζονται καθημερινά από όλους τους ανθρώπους στην προσωπική, την κοινωνική και την οικονομική τους ζωή. Αν και δεν αποτελεί διδακτικό στόχο του συγκεκριμένου μαθήματος, είναι πολύ χρήσιμο για κάθε μαθητή και μετέπειτα σπουδαστή να γνωρίζει τις παραπάνω έννοιες και τη σχετική ορολογία στα αγγλικά. Μάλιστα, αυτή ακριβώς η γνώση της αγγλικής γλώσσας που αφορά στη λειτουργία των επιχειρήσεων και της αγοράς εργασίας πρέπει να αποκτηθεί από τους σημερινούς μαθητές και αυριανούς εργαζόμενους, ανεξάρτητα από το αν θα σπουδάσουν ή όχι οικονομικές επιστήμες, γιατί μπορεί να τους προσφέρει σημαντικά εφόδια τόσο στην προσωπική, όσο και στην επαγγελματική τους ζωή.

Ο βασικός σκοπός της εκμάθησης της Αγγλικής γλώσσας είναι η ικανότητα για επικοινωνία σε διεθνές επίπεδο με προοπτική να καλύψει ένα ευρύ φάσμα διαπροσωπικών γλωσσικών δραστηριοτήτων (Van Ek, 1986). Αξίζει να σημειωθεί ότι παλαιότερα η γλωσσομάθεια δεν εξυπηρετούσε εργασιακές ανάγκες, όσο το κοινωνικό γόητρο του ατόμου. Αργότερα όμως, με την ανάπτυξη του εμπορίου, η εκμάθηση της αγγλικής γλώσσας άρχισε να υπαγορεύεται από αντικειμενικούς παράγοντες, καθώς ήταν απαραίτητο εργαλείο στο πλαίσιο οικονομικών δραστηριοτήτων. Για τους επιχειρηματίες συγκεκριμένα, η χρήση της αγγλικής γλώσσας κατέστη αναγκαία, ώστε να προωθήσουν τα εμπορεύματά τους πιο αποτελεσματικά. Μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, η ανάπτυξη του εμπορίου δημιούργησε την ανάγκη για μια διεθνή γλώσσα. Η οικονομική κυριαρχία των ΗΠΑ μεταπολεμικά μοιραία οδήγησε στην επικράτηση της αγγλικής γλώσσας ως μέσο επικοινωνίας σε διεθνές επίπεδο. Ό,τι είχε ξεκινήσει μεταπολεμικά, επιταχύνθηκε με την πετρελαϊκή κρίση του 1970. Η νέα πραγματικότητα που διαμορφώθηκε επηρέασε τις διεθνείς οικονομικές συναλλαγές και έκανε ακόμα πιο αισθητή την ανάγκη διάδοσης της αγγλικής γλώσσας (Δεληγιάννη κ.α., 1996). Επιπλέον, η αναγκαιότητα της εξειδίκευσης γέννησε το αίτημα όχι μόνο για εκμάθηση αγγλικών στη γενική τους χρήση, αλλά σε επίπεδο ειδικής ορολογίας, πράγμα απαραίτητο για άτομα με ειδικές εργασιακές ανάγκες (Hutchinson et al., 1987).

Με τη πάροδο των ετών, η εκπαίδευση, ως θεσμός συστηματικής μετάδοσης γνώσεων, υποχρεώθηκε να δώσει ιδιαίτερη έμφαση στην εκμάθηση της αγγλικής γλώσσας. Οι μαθητές σήμερα διδάσκονται τη συγκεκριμένη γλώσσα σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Στο πλαίσιο του Γενικού Λυκείου διδάσκονται επίσης κάποιες οικονομικές έννοιες και κάποια οικονομική ορολογία. Η γνώση όμως αυτή παραμένει αποσπασματική και άρα αναποτελεσματική, αν δεν αξιοποιηθεί στην πράξη και δε χρησιμοποιηθεί με απτά αποτελέσματα.

Με δεδομένο ότι η αγγλική γλώσσα είναι σήμερα η πιο διαδεδομένη γλώσσα επικοινωνίας και αποτελεί αναμφίβολα για όλους, και ιδιαίτερα για τους μαθητές που επιθυμούν να ασχοληθούν με τις οικονομικές επιστήμες και τις επιστήμες διοίκησης, ένα σημαντικό επαγγελματικό προσόν και ένα διαβατήριο για την αγορά εργασίας, επιδιώξαμε, μέσω της συγκεκριμένης δράσης, μέσα από μια ευχάριστη και δημιουργική διαδικασία, να αναπτύξουν οι μαθητές μας δεξιότητες στην αγγλική

γλώσσα που θα τους βοηθήσουν τόσο κατά τη διάρκεια των σπουδών τους, όσο και στο επαγγελματικό τους περιβάλλον.

Συγκεκριμένα, μεταφράσαμε στην αγγλική γλώσσα το σενάριο των δύο ταινιών που δημιουργήθηκαν στο Πρότυπο Πειραματικό Γενικό Λύκειο του Πανεπιστημίου Μακεδονίας κατά τη διάρκεια των σχ. ετών 2011-12 και 2012-13, από ομάδα μαθητών και αποφοίτων του σχολείου με την καθοδήγηση και το συντονισμό της οικονομολόγου καθηγήτριας, για να χρησιμοποιηθούν ως πρόσθετο διδακτικό υλικό στο πλαίσιο του μαθήματος Αρχές Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων και Υπηρεσιών. Ακολούθησε ο υποτιπλισμός τους στην αγγλική γλώσσα. Επίσης κάποιες από τις σκηνές των ταινιών, όπως απαιτούσε η πλοκή, παίχτηκαν από τους μαθητές και γυρίστηκαν εξολοκλήρου στα αγγλικά.

Με αυτό τον τρόπο, μέσα από συνεργατική μάθηση, διεπιστημονική και διερευνητική προσέγγιση, αξιοποιώντας τις σύγχρονες τεχνολογίες και ιδιαίτερα την τέχνη του κινηματογράφου για εκπαιδευτικούς σκοπούς, επιδιώξαμε:

- Να εξοικειωθούν οι μαθητές με τη βασική ορολογία της οικονομικής επιστήμης και ιδιαίτερα του management, (ώστε να βοηθηθούν στην κατανόηση κειμένων της ειδικότητάς τους κατά τη διάρκεια των σπουδών τους).
- Να αποκτήσουν βασικές γνώσεις που θα τους βοηθήσουν μελλοντικά, εάν επιδιώξουν να εργαστούν σε ξενόγλωσσο περιβάλλον.
- Να εξασκήσουν τις δεξιότητες τους στη χρήση της αγγλικής γλώσσας.
- Να εντάξουν την αγγλική γλώσσα σε ένα αυθεντικό περιβάλλον επικοινωνίας.

Η καινοτομία της εν λόγω διαθεματικής πρότασης έγκειται στο ότι αποπειράται, χρησιμοποιώντας τον κινηματογράφο ως εκπαιδευτικό εργαλείο, να εξοικειώσει τους μαθητές με την οικονομική ορολογία, ήδη από τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ενώ κατά κανόνα, κάτι παρόμοιο συνέβαινε είτε στα ΕΠΑΛ είτε στη τριτοβάθμια εκπαίδευση, όπου η γλωσσομάθεια προσαρμόζεται στα ειδικά επιστημονικά ενδιαφέροντα των σπουδαστών. Μια τέτοια διδακτική προσέγγιση της αγγλικής γλώσσας απουσιάζει από τα Αναλυτικά Προγράμματα του Γενικού Λυκείου, τα οποία δίνουν αρκετές ευκαιρίες εμβάθυνσης παραδοσιακών γνωστικών αντικειμένων, αλλά δυστυχώς παρακολουθούν με καθυστέρηση τις απαιτήσεις των καιρών.

Η χρήση του κινηματογράφου, κυρίως με την προβολή ταινιών, αποτελεί διεθνώς ένα ευρέως διαδεδομένο εργαλείο για τη διδασκαλία της αγγλικής γλώσσας (Bolton, 2002; British Council, 1995; Guo et al, 2002). Σε άλλες χώρες, όπως για παράδειγμα στην Ιαπωνία, δομούνται ολόκληρα προγράμματα σπουδών πάνω σε ταινίες (όπως για παράδειγμα η ταινία Gandhi) με σκοπό τη βελτίωση των δεξιοτήτων των σπουδαστών (Mark, 1993). Σύμφωνα με το Lowe (2007), η χρήση ταινιών μπορεί να βοηθήσει τα άτομα που βρίσκονται στο στάδιο των αρχαρίων, να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους και την προφορά τους. Επιπλέον, δίνει τη δυνατότητα στους εκπαιδευόμενους να έρθουν σε επαφή με την αυθεντική χρήση της αγγλικής (Hu, 2003).

Από την άλλη πλευρά, σε διεθνές επίπεδο και ιδιαίτερα στις Η.Π.Α., ο κινηματογράφος προτείνεται ως εναλλακτικό εκπαιδευτικό εργαλείο για τη διδασκαλία της επιχειρηματικότητας. Μάλιστα, η συσχέτιση επιχειρηματικότητας και κινηματογράφου αποτελεί ένα ανερχόμενο πεδίο έρευνας σε παγκόσμιο επίπεδο, με τους αμερικανούς επιστήμονες να πρωτοστατούν. Αναφέρουμε χαρακτηριστικά τους Clemens και Wolff, σύμφωνα με τους οποίους η δημιουργική παρακολούθηση μιας ταινίας του Χόλυγουντ αποτελεί αποτελεσματικό τρόπο εκμάθησης των παραμέτρων

και των πρακτικών της επιχειρηματικής συμπεριφοράς. Σε ανάλογα συμπεράσματα κατέληξαν και οι Higgins και Striegel, υπογραμμίζοντας επίσης τη κοινωνική και την εκπαιδευτική διάσταση των ταινιών στη διδασκαλία της επιχειρηματικότητας (Βασιλειάδης κ.ά., 2009).

Σύμφωνα με τους Βασιλειάδη και Μυλωνάκη (2009), στην ελληνική εκπαίδευση δεν έχει χρησιμοποιηθεί ο κινηματογράφος για τις επιχειρηματικές σπουδές και για το λόγο αυτό δεν υπάρχουν μετρήσιμα δεδομένα. Οι ίδιοι μάλιστα προτείνουν την αξιοποίηση του ελληνικού κινηματογράφου ως πολύτιμο και αποτελεσματικό εναλλακτικό εργαλείο στο πλαίσιο μιας αναθεωρημένης επιχειρηματικής εκπαίδευσης.

Γενικότερα στη χώρα μας, τα τελευταία χρόνια, έχει ανοίξει ένας διάλογος για την ενσωμάτωση της κινηματογραφικής παιδείας στην τυπική εκπαίδευση, στο πλαίσιο ενός ευρύτερου διαλόγου για την ενσωμάτωση της Παιδείας στα ΜΜΕ στο σχολείο. Στον ακαδημαϊκό χώρο καταγράφονται αξιοσημείωτες προσπάθειες ανάδειξης της κινηματογραφικής παιδείας ως απαραίτητης συνιστώσας της εκπαίδευσης (Κούρτη κ.ά., 2009; Κορωναίου, 2001; Καλογήρου, 2001). Προς το παρόν υλοποιούνται μεμονωμένα και αποσπασματικά εκπαιδευτικά προγράμματα με τοπικό κυρίως χαρακτήρα και σύντομη διάρκεια (Ανδριοπούλου, 2010). Το σχ. έτος 2011-2012 διενεργήθηκε έρευνα από τους Σεμεντεριάδη, Σιδηροπούλου και Τσαμποδήμου (2012), στην οποία συμμετείχαν συνολικά 317 νηπιαγωγοί των Περιφερειών Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας, με στόχο να διερευνήσει τις απόψεις τους για τη κινηματογραφική παιδεία σε επίπεδο προσχολικής αγωγής. Από την έρευνα προέκυψε πως λίγοι σχετικά νηπιαγωγοί εφαρμόζουν προγράμματα κινηματογραφικής παιδείας στο νηπιαγωγείο, στο πλαίσιο οργανωμένων δραστηριοτήτων, με στόχο την κριτική κατανόηση των ταινιών. Διαπιστώθηκε επίσης ότι ακόμα και οι νηπιαγωγοί, που προσπαθούν να εφαρμόσουν προγράμματα κινηματογραφικής παιδείας, αντιμετωπίζουν δυσκολίες, οι οποίες προφανώς οφείλονται στις αποσπασματικές γνώσεις τους πάνω στο εν λόγω αντικείμενο.

Ο κινηματογράφος στη δημιουργική (creative) του διάσταση (Bazalgette, 2010), τόσο σε επίπεδο πρωτοβάθμιας όσο και σε επίπεδο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης άρχισε να αναπτύσσεται ραγδαία τα τελευταία χρόνια, αν κρίνουμε από τον αριθμό των συμμετοχών των μαθητικών ταινιών στα Μαθητικά Φεστιβάλ (Camera Zizanio, Μαθητικό Φεστιβάλ Λάρισας, Μαθητικό Φεστιβάλ Σερρών κ.ά.). Προσεκτική μελέτη της θεματολογίας των μαθητικών ταινιών, που συμμετείχαν μέχρι τώρα στα παραπάνω Φεστιβάλ, δείχνει πως απουσιάζει μαθητική δημιουργία που να σχετίζεται με τη διδασκαλία της επιχειρηματικότητας, πολύ περισσότερο της επιχειρηματικότητας και της αγγλικής ορολογίας. Σε έρευνα που πραγματοποιήθηκε στη χώρα μας από την Μπατσίλα (2011) σχετικά με τη διδασκαλία του μαθήματος Οικονομική Ορολογία στα Αγγλικά, του Τομέα Οικονομίας και Διοίκησης των Επαγγελματικών Λυκείων, διαπιστώθηκε η επιθυμία των εκπαιδευτικών για εισαγωγή σύγχρονου και ευχάριστου οπτικού υλικού (κασέτες ήχου, CDs, DVDs, videos), το οποίο θα αναβαθμίσει τη διδασκαλία του συγκεκριμένου μαθήματος και εκφράστηκε η δυσaráσκειά τους για το γεγονός ότι η χρήση των νέων τεχνολογιών είναι καθαρά δική τους πρωτοβουλία.

Από όσο είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε, στη Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευση η μοναδική προσπάθεια διδασκαλίας του management μέσα από μια κινηματογραφική ταινία που δημιούργησαν οι ίδιοι μαθητές, είναι αυτή που πραγματοποιείται στο σχολείο μας από το σχολικό έτος 2011-2012 μέχρι σήμερα, η οποία μάλιστα

βραβεύθηκε από το θεσμό: Αριστεία και Καινοτομία στην Εκπαίδευση 2012 (<http://excellence.sch.gr/>).

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Όπως αναφέρθηκε προηγούμενα, στο Πρότυπο Πειραματικό Γενικό Λύκειο του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, δημιουργήθηκαν δύο ταινίες που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο του μαθήματος Αρχές Οργάνωση και Διοίκησης Επιχειρήσεων και Υπηρεσιών με στόχο την αναβάθμιση της εκπαιδευτικής διαδικασίας, τη «δημιουργία θετικής στάσης, την αύξηση της συμμετοχής και την εστίαση του ενδιαφέροντος των μαθητών στο μάθημα». Οι παραπάνω επιδιώξεις είναι άλλωστε βασικοί στόχοι του μαθήματος (Διδακτικές Οδηγίες Α.Ο.Δ.Ε, www.pi-schools.gr), οι οποίοι δυστυχώς υπονομεύονται από τον τρόπο εξέτασής του στις Πανελλήνιες Εξετάσεις.

Οι ταινίες διαδραματίζονται σε μια θυγατρική επιχείρηση πολυεθνικής εταιρείας και διαθέτουν θεματολογία κατάλληλη για τη διδασκαλία των εννοιών της ύλης του Α.Ο.Δ.Ε. Μέσα από τις περιπέτειες της ομάδας των διευθυντικών στελεχών της, υπό την ηγεσία Γενικών Διευθυντών, οι οποίοι ακολουθούν διαφορετικά πρότυπα ηγεσίας, οι μαθητές διδάσκονται έννοιες όπως: επιχείρηση ως κοινωνική κατασκευή, επιχείρηση ως σύστημα, κουλτούρα της επιχείρησης, περιβάλλον και στόχοι των επιχειρήσεων, λειτουργίες των επιχειρήσεων, λειτουργίες και συντελεστές του management, ηγεσία, παρακίνηση, δυναμική των ομάδων και επικοινωνία.

Αυτές οι ταινίες αξιοποιήθηκαν στο πλαίσιο της συγκεκριμένη διαθεματικής και διεπιστημονικής προσέγγισης, για να φέρουν σε επαφή τους μετέπειτα φοιτητές των οικονομικών σχολών και τους μετέπειτα εργαζόμενους με την αγγλική οικονομική ορολογία.

Συγκεκριμένα, οι μαθητές ανέλαβαν να μεταφράσουν το σενάριο των ταινιών στην αγγλική γλώσσα και να κάνουν στη συνέχεια τον υποτιτλισμό τους. Επιπλέον κίνητρο για την εν λόγω δραστηριότητα ήταν και η συμμετοχή των ταινιών σε διάφορα διεθνή φεστιβάλ. Μάλιστα, πραγματοποιήθηκε εκπαιδευτική επίσκεψη στην Τοσκάνη της Ιταλίας, όπου η ταινία συμμετείχε στο Διαγωνισμό Giorgio Gabel. Επίσης, δεκάλεπτα αποσπάσματα των δύο ταινιών με τίτλο «Strictly business» και «Upside down» διαγωνίστηκαν στο Διεθνές Φεστιβάλ Camera zizanio, στο μαθητικό Φεστιβάλ της Λάρισας, ενώ προβλέπεται η συμμετοχή των ταινιών και σε άλλα διεθνή φεστιβάλ, εντός και εκτός Ελλάδας.

Σύμφωνα με τον Leopardi (2011), η μετάφραση μπορεί κάλλιστα να γίνει μέρος της διδασκαλίας της ξένης γλώσσας στο σχολείο, καθώς καταφέρνει όχι μόνο να ενοποιήσει, αλλά και να ενισχύσει τις τέσσερις «παραδοσιακές» δεξιότητες: reading, writing, speaking and listening. Από την άλλη, μέσω του υποτιτλισμού, οι μαθητές μπαίνουν στη διαδικασία να αναπτύξουν κατάλληλες στρατηγικές, ώστε να συσχετίσουν τη γραφηματική και φωνηματική πραγμάτωση των λέξεων. Επιπρόσθετα, οι υπότιτλοι μπορούν να διευκολύνουν την αναγνώριση λέξεων, αλλά και την εμπέδωση του λεξιλογικού υπόβαθρου των μαθητών (Danan, 2004).

Κάποιες από τις σκηνές της ταινίας, με βάση τη πλοκή, έπρεπε να παιχτούν εξ' ολοκλήρου στην αγγλική γλώσσα. Για την παραγωγή του συγκεκριμένου υλικού, χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος project. Συγκεκριμένα, ακολουθήθηκαν μορφές μάθησης στο πλαίσιο της φθίνουσας καθοδήγησης από τους εκπαιδευτικούς, αλλά και ακαθοδήγητες μορφές διερευνητικής μάθησης (Ματσαγγούρας, 2011). Οι μαθητές έγραψαν τα κείμενα, τα σκηνοθέτησαν και τα έπαιξαν στα αγγλικά.

Ουσιαστικά, εδώ χρησιμοποιήθηκε η επικοινωνιακή προσέγγιση (communicative approach) εκμάθησης της αγγλικής γλώσσας, η οποία βασίζεται στην ιδέα ότι η εκμάθηση της γλώσσας – στόχου είναι πολύ πιο αποτελεσματική όταν ο μαθητής εμπλέκεται σε πραγματική επικοινωνία σε αυθεντικά περιβάλλοντα. Η συγκεκριμένη προσέγγιση συνδυάζει δύο προσεγγίσεις: τη γνωστική (το κέντρο της μάθησης είναι η απόκτηση γνώσεων) και τη συγκινησιακή (η μάθηση αποκτάται διαμέσου των αισθήσεων) και ενδείκνυται στη διδασκαλία αγγλικών για ειδικούς σκοπούς.

Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης δράσης, ο ρόλος της οικονομολόγου εκπαιδευτικού περιορίστηκε στην υπόδειξη της θεματικής ενότητας του βιβλίου που θα διαπραγματεύονται οι σκηνές. Συγκεκριμένα, αφορούσαν στους παράγοντες του γενικού και του ειδικού περιβάλλοντος που επηρεάζουν τη λειτουργία μιας επιχείρησης και το βαθμό επίτευξης των στόχων της, καθώς και το φαινόμενο της «δημιουργικής καταστροφής», όταν η επιχείρηση δεν είναι σε θέση να παρακολουθήσει τις εξελίξεις του περιβάλλοντός της.

Η καθηγήτρια της αγγλικής γλώσσας καθοδήγησε τους μαθητές κατά τη διάρκεια της μεταφραστικής διαδικασίας, βοηθώντας τους να χρησιμοποιήσουν το κατάλληλο λεξιλόγιο για την περίπτωση, αλλά και να αναζητήσουν επιστημονική ορολογία, όπου αυτό ήταν αναγκαίο. Επιπλέον, βοήθησε τους μαθητές στην εκφορά του προφορικού λόγου στις σκηνές που γυρίστηκαν εξ ολοκλήρου στα αγγλικά, τόσο κατά τη διάρκεια των προβών, όσο και στο τελικό γύρισμα των σκηνών.

Οι συγκεκριμένες ταινίες χρησιμοποιούνται, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, στο πλαίσιο του μαθήματος Αρχές Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων και Υπηρεσιών. Έτσι, δίνεται η δυνατότητα και στους μαθητές που δε συμμετείχαν στη δημιουργία τους να γνωρίσουν την αγγλική ορολογία του management, διατηρώντας ταυτόχρονα την επαφή τους με την αγγλική γλώσσα κατά τη διάρκεια ενός άλλου μαθήματος, εκτός των Αγγλικών ως μάθημα γενικής παιδείας.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Η συγκεκριμένη δράση μετασχηματίζει την καθιερωμένη διδακτική προσέγγιση, τόσο του μαθήματος Αρχές Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων και Υπηρεσιών, όσο και της Αγγλικής Γλώσσας. Αξίζει να σημειωθεί πως δημιουργήθηκε και χρησιμοποιείται στο πλαίσιο ενός μαθήματος, του ΑΟΔΕ, του οποίου η καθιερωμένη διδακτική προσέγγιση τις περισσότερες φορές περιορίζεται στη στεγνή μετάδοση γνώσεων από τον εκπαιδευτικό στο μαθητή. Αυτή τη γνώση ο τελευταίος καλείται απλά να αποστηθίσει ώστε να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις των Πανελληνίων Εξετάσεων. Οι ταινίες δημιουργήθηκαν για να αποτελέσουν «γνωστικό εργαλείο, το οποίο μεταβάλλει τη μάθηση από αντικείμενο πειθαρχίας και ταλαιπωρίας σε διαδικασία ανακάλυψης και ενθουσιασμού» (Papert, 1980). Μεταφέροντας τα μηνύματά τους με κείμενο, εικόνα και ήχο, συνδέοντας τις έννοιες του μαθήματος με ιστορίες από την πραγματική ζωή και προβάλλοντας ρόλους της καθημερινότητας, επιδιώκουν να προσελκύσουν την προσοχή των μαθητών και να λειτουργήσουν ως κίνητρο για μάθηση, προκαλώντας τους το ενδιαφέρον να αποκτήσουν γνώσεις που πιθανόν να μην τους ενδιέφεραν, αν προσπαθούσαμε να τις διδάξουμε με τον παραδοσιακό τρόπο.

Οι ταινίες χρησιμοποιούνται ως διδακτικό υλικό στο πλαίσιο του μαθήματος του ΑΟΔΕ τα δύο προηγούμενα σχολικά έτη. Ο υποτιπλισμός και τα γυρίσματα των σκηνών τους στην αγγλική γλώσσα πραγματοποιήθηκαν την προηγούμενη σχολική

χρονιά. Ουσιαστικά, οι συγκεκριμένες ταινίες αξιοποιούνται κατά τη τρέχουσα σχολική χρονιά με στόχο την εξοικείωση των μαθητών, που παρακολουθούν το μάθημα του ΑΟΔΕ, με την αγγλική ορολογία της επιστήμης του management.

Η εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με το βαθμό επιτυχίας του εγχειρήματος, σε αυτή τη φάση, έγινε με τη βοήθεια ποιοτικής έρευνας. Οι ποιοτικές έρευνες κάνουν χρήση εργαλείων, όπως είναι οι ομάδες εστιασμένης συζήτησης (focus groups), όχι με σκοπό την εξαγωγή ποσοτικών δεδομένων και τον έλεγχο υποθέσεων, με τη στενή έννοια του όρου, αλλά την έρευνα σε βάθος του υπό εξέταση θέματος (Fischer et.al., 2007).

Οι ομάδες εστιασμένης συζήτησης αποτελούν μια ευρέως χρησιμοποιούμενη τεχνική, κατά την οποία πραγματοποιούνται ομαδικές συνεντεύξεις με τη βοήθεια ενός μη δομημένου ερωτηματολογίου, για τη διερεύνηση του τρόπου που αντιλαμβάνονται το υπό εξέταση θέμα οι συμμετέχοντες στην έρευνα (Merton, 1987; Fontana et.al, 2000; Madriz, 2000). Επιπλέον, σύμφωνα με τον Carey (1995), η χρήση των ομαδικών συνεντεύξεων συνιστάται για την αποτίμηση διαφορετικών πτυχών ενός θέματος, καθώς και την παραγωγή ερευνητικών υποθέσεων. Επιλέξαμε τη μέθοδο των ομάδων εστιασμένης συζήτησης, γιατί επιθυμούμε να διερευνήσουμε τα αποτελέσματα (και να εντοπίσουμε τις συγκλίσεις και τις διαφορές) της εμπλοκής των μαθητών, ανάλογα με το βαθμό που εργάστηκαν στη μεταγλώττιση της ταινίας και το χρόνο που διέθεσαν στη δημιουργία της. Σε αυτή τη φάση η μέθοδος focus group ήταν πολύ σημαντική για την αποτίμηση των αποτελεσμάτων, γιατί μας παρέχει μια άμεση, βαθύτερη και λεπτομερή πληροφόρηση για τη γνώμη, τις εντυπώσεις, τις προτιμήσεις αλλά και τα συναισθήματα των συμμετεχόντων, ενώ ταυτόχρονα αφήνει μεγάλο περιθώριο διατύπωσης απόψεων και προτάσεων.

Ταυτόχρονα, χρησιμοποιείται και μέθοδος της παρατήρησης της σχολικής τάξης από την ίδια την οικονομολόγο εκπαιδευτικό, η οποία έχει τη δυνατότητα να παρατηρεί τη συμπεριφορά των μαθητών, καθώς και την ανταπόκρισή τους στους στόχους που έχουν τεθεί.

Τα δεδομένα της παρούσας φάσης θα χρησιμοποιηθούν στο μέλλον για την κατάρτιση ενός ερωτηματολογίου, που σε επόμενη φάση, στο τέλος της σχολικής χρονιάς, θα αξιολογήσει (και ποσοτικά) τα αποτελέσματα της εφαρμογής του διδακτικού εργαλείου. Ταυτόχρονα, προβλέπεται και η διανομή φύλλου ελέγχου στους μαθητές, για να διαπιστωθεί ο βαθμός εξοικείωσής τους με την αγγλική ορολογία του management.

Ως προς τη **συμβολή της δράσης στη βελτίωση της διδακτικής πράξης**, μπορούμε να πούμε ότι αποδείχτηκε θελκτική προς τους μαθητές και αξιοποιήσιμη από τους εκπαιδευτικούς. Συγκεκριμένα, βοήθησε τους εκπαιδευτικούς στη μεθόδευση της διδασκαλίας, στη διαφοροποίηση της σχολικής διαδικασίας, και δημιούργησε κίνητρα μάθησης για το μαθητή, επηρεάζοντάς τον συναισθηματικά και προκαλώντας την προσοχή και το ενδιαφέρον του.

Η μετάφραση των σεναρίων υπήρξε χρήσιμο παιδαγωγικό εργαλείο, καθώς βοήθησε τους μαθητές να εξασκήσουν τις δεξιότητές τους στην αγγλική γλώσσα. Μεταφράζοντας, είχαν την ευκαιρία να παρατηρήσουν τις διαφορές στη δομή και το λεξιλόγιο των δύο γλωσσών (της ελληνικής και της αγγλικής), και να αναπτύξουν στρατηγικές ώστε να χειριστούν αυτές τις διαφορές.

Γενικά, οι δραστηριότητες που απαιτούν μετάφραση από τους μαθητές, έχουν τα εξής οφέλη:

- Η γλώσσα χρησιμοποιείται για ένα συγκεκριμένο σκοπό.
- Ενθαρρύνεται η επικοινωνία, η δημιουργικότητα και η ευελιξία των μαθητών.
- Οι μαθητές αποκτούν μεγαλύτερη επίγνωση της γλώσσας – στόχου.

Ως προς τη διαδικασία του υποτιτλισμού, αξίζει να σημειωθεί ότι είναι ιδιαίτερα ωφέλιμη σε μαθητές που ήδη διαθέτουν ένα επίπεδο γλωσσομάθειας που κυμαίνεται από Γ1 ως Γ2 (Vanderplank, 1988), κάτι το οποίο ισχύει για τους μαθητές του σχολείου μας. Με την ταυτόχρονη πρόσβαση στο γραπτό και τον προφορικό λόγο δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές από τη μια να κατανοήσουν τη σημασία του λόγου και από την άλλη να κατακτήσουν τους γλωσσικούς τύπους και ουσιαστικά να κατακτήσουν το συγκεκριμένο γλωσσικό κώδικα.

Στο πλαίσιο του μαθήματος του ΑΟΔΕ, η δράση συμβάλλει στην εμπέδωση της παρεχόμενης γνώσης και δημιουργεί τις προϋποθέσεις γόνιμου διαλόγου. Αποτελεί ουσιαστικά ένα νέο μέσο για να διδαχθούν οι μαθητές και να εμπεδώσουν τη διδακτέα ύλη ενός ιδιαίτερα επίκαιρου μαθήματος, το οποίο είναι προσαρμοσμένο στις ανάγκες της παραγωγής και της αγοράς εργασίας. Οι έννοιες του μαθήματος διδάσκονταν με σημείο αναφοράς τις ταινίες, τόσο στα αγγλικά όσο και στα ελληνικά και έτσι γίνονται περισσότερο και ευκολότερα κατανοητές. Με τις ερωτήσεις που υπάρχουν στο τέλος της κάθε σκηνής, ο διάλογος αναβαθμίζεται και ο μαθητής, αξιοποιώντας τις γνώσεις που απέκτησε, ερμηνεύσει, κρίνει και αξιολογεί τις συμπεριφορές των πρωταγωνιστών, οι οποίες δε διαφέρουν από καταστάσεις της πραγματικότητας, που θα κληθεί να αντιμετωπίσει στην επαγγελματική του ζωή. Επίσης, δίνεται η δυνατότητα στον εκπαιδευτικό να αξιολογήσει το βαθμό πρόσκτησης της γνώσης.

Με τη χρήση της σύγχρονης τεχνολογίας καταργείται η στατικότητα της παρουσίασης της διδακτέας ύλης, η οποία είναι αναπόφευκτη όταν χρησιμοποιούμε τα σχολικά εγχειρίδια, το γλωσσικό υλικό γίνεται ελκυστικότερο και κεντρίζεται το ενδιαφέρον και η προσοχή του μαθητή, ο οποίος μεταφέρεται, μέσω της ταινίας, στο χώρο και το χρόνο ενός αυθεντικού περιβάλλοντος. (Χαραλαμποπούλου, 2001). Έτσι δεν επηρεάζεται μόνο η διανοητική, αλλά και η συναισθηματική κατάσταση των μαθητών. Κάτι τέτοιο είναι σημαντικό, αν λάβουμε υπόψη μας ότι το συναισθηματικό πεδίο βοηθά στην απόκτηση και τη συγκράτηση των γνωστικών δεξιοτήτων (Saunders, 1990).

Αν και δεν αποτελεί στόχο του συγκεκριμένου μαθήματος η εξοικείωση με την αγγλική ορολογία, ούτε υπάρχει ο απαιτούμενος χρόνος, αλλά και η διάθεση από την πλευρά των μαθητών να διδαχθούν κάτι επιπλέον στο πλαίσιο ενός πανελλαδικώς εξεταζόμενου μαθήματος, αφήνοντας τις ταινίες να λειτουργήσουν από μόνες τους και επισημαίνοντας την αγγλική ορολογία, μπορούμε να διατηρήσουμε την επαφή των μαθητών με την αγγλική γλώσσα, αλλά και να τους εξοικειώσουμε με τα ακούσματα της αγγλικής ορολογίας του management.

Μάλιστα, οι μαθητές που συμμετέχουν στη δημιουργία της ταινίας χειρίζονται οι ίδιοι τον τρόπο μετάδοσης της πληροφορίας και γίνονται ενεργοί μέτοχοι αυτής. Αντιμετωπίζουν το κείμενο ως παιχνίδι ρόλων, κάτι που τους βοηθά να αφομοιώσουν ευκολότερα τις οικονομικές έννοιες, είτε στην ελληνική είτε στην αγγλική γλώσσα. Η μετατροπή του μαθήματος σε παιχνίδι είναι ο καλύτερος τρόπος να ωθήσουμε το μαθητή να συμμετάσχει στην εκπαιδευτική διαδικασία (Colander, 1991). Όπως αναφέρει η Nellie McCaslin, το θέατρο εμπλέκει το συμμετέχοντα με τον πληρέστερο

από όλες τις τέχνες τρόπο: νοητικά, συγκινησιακά, σωματικά, γλωσσικά, κοινωνικά (Φράγκη, 2011).

Ως προς την **παιδαγωγική αξία της δράσης**, μπορούμε να πούμε ότι δημιουργήθηκε για να ικανοποιήσει τις μαθησιακές ανάγκες των μαθητών και ταυτόχρονα για να συνδέσει το περιεχόμενο της διδασκαλίας με τις ανάγκες της πραγματικής ζωής, σήμερα που οι επιχειρήσεις και οι οργανισμοί κυριαρχούν στην οικονομική και κοινωνική ζωή. Επίσης, συνδέοντας τις έννοιες και τα θέματα του μαθήματος με γεγονότα και καταστάσεις από την επαγγελματική ζωή, τόσο στην ελληνική όσο και στην αγγλική γλώσσα, δίνουμε τη δυνατότητα στο μαθητή να αντιληφθεί τη χρησιμότητα των γνώσεων και των δεξιοτήτων που του προσφέρει το συγκεκριμένο μάθημα και τον βοηθάμε στον επαγγελματικό του προσανατολισμό. Οι μαθητές που δημιούργησαν την ταινία διέδραν τις γνώσεις τους, έπαιξαν ρόλους, συνεργάστηκαν, δούλεψαν ομαδικά, ανέπτυξαν πρωτοβουλίες, ανακάλυψαν και δημιούργησαν οι ίδιοι τη γνώση.

Δόθηκε έτσι η δυνατότητα της καλλιτεχνικής έκφρασης των μαθητών και της ανάδειξης των ιδιαίτερων ταλέντων που διαθέτουν (μουσική, ηθοποιία, γράψιμο, σκηνοθεσία, μοντάζ κ.ά.). Αυτό αποτελεί ευκαιρία καταξίωσης και είναι ιδιαίτερα σημαντικό, κυρίως για τους μαθητές, που δε διακρίνονται για τις επιδόσεις τους στα μαθήματα.

Ως προς τη **λειτουργία σχολικής τάξης**, η συγκεκριμένη δράση μπορεί να χρησιμοποιηθεί με ευκολία στην τάξη, αναβαθμίζοντας την εκπαιδευτική διαδικασία. Η ανταπόκριση, κάθε φορά, είναι πολύ θετική, το μάθημα ξαφνικά αποκτά ενδιαφέρον και οι συγκεκριμένες εφαρμογές αποδεικνύονται πολύ χρήσιμο εργαλείο για να κατανοήσουν οι μαθητές αυτό που καλούνταν, δυστυχώς, να αποστηθίσουν. Το όλο εγχείρημα αντιμετωπίζεται με ιδιαίτερο ενδιαφέρον και με πολύ θετικά σχόλια. Όσο για το κλίμα μέσα στο μάθημα, βελτιώνεται αισθητά, γίνεται πιο ζωντανό και περισσότερο ευχάριστο.

Δημιουργώντας ένα θετικό και ευχάριστο κλίμα στην τάξη, χωρίς να απαιτείται κάποια επιπλέον προσπάθεια από την πλευρά του μαθητή και χωρίς να συμπεριλαμβάνεται στους στόχους ενός Πανελλαδικώς εξεταζόμενου μαθήματος, δίνεται η δυνατότητα εξοικείωσης με την αγγλική γλώσσα και την αγγλική ορολογία του management. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό, αν λάβουμε υπόψη μας την πίεση που δέχονται οι μαθητές της Γ' Λυκείου στα Πανελλαδικώς εξεταζόμενα μαθήματα.

Κατά τη διάρκεια του υποτιτλισμού και της δημιουργίας των σκηνών της ταινίας στην αγγλική γλώσσα, δόθηκε η δυνατότητα σε μαθητές διαφορετικών τάξεων, καθώς και σε απόφοιτους του σχολείου, να συνεργαστούν μέσα σε μια γόνιμη αλληλεπίδραση.

Οι σύγχρονες θεωρίες μάθησης και ιδιαίτερα ο κοινωνικός εποικοδομισμός υποστηρίζουν ότι οι γνώσεις δομούνται σε συνεργατικά περιβάλλοντα, με από κοινού υλοποίηση δραστηριοτήτων (Ράπτης, Ράπτη 2007). Ο ζήλος που επέδειξαν οι συντελεστές της ταινίας είναι αξιοθαύμαστος. Με δεδομένο ότι το συγκεκριμένο εγχείρημα υλοποιείται κατά τη διάρκεια των τριών τελευταίων σχολικών ετών, στην όλη διαδικασία εμπλέκονται και απόφοιτοι πια του σχολείου. Η ομάδα των μαθητών του σχολείου, στην οποία κάθε χρόνο προστίθενται και άλλα άτομα, μαζί με τους απόφοιτους, συνεργάζονται γόνιμα και δημιουργικά, διοχετεύοντας το ταλέντο τους, τη φαντασία και τον αυθορμητισμό τους σε μια καλλιτεχνική δημιουργία. Αξίζει να σημειωθεί πώς κάποιοι εξ αυτών δεν επιδεικνύουν τον ίδιο ζήλο στα μαθήματα του

σχολείου. Έτσι άλλωστε κατέστη δυνατή η ολοκλήρωση της όλης προσπάθειας, αν λάβουμε υπόψη μας τα πενιχρά υλικοτεχνικά μέσα που έχουμε στη διάθεσή μας.

Τέλος, η εν λόγω δράση συνδέθηκε με άλλες δράσεις του σχολείου, έδωσε τη δυνατότητα της συμμετοχής της ταινίας σε διάφορα διεθνή φεστιβάλ και αντιμετώπισθηκε θετικά από όλη τη σχολική κοινότητα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Οι Νέες Τεχνολογίες στην εκπαίδευση και οι διαθεματικές και διεπιστημονικές προσεγγίσεις δημιουργούν νέα δεδομένα στη διδασκαλία των οικονομικών μαθημάτων. Ειδικότερα, η αξιοποίηση της τέχνης του κινηματογράφου μπορεί να αποδειχθεί ιδιαίτερα χρήσιμη. Προσελκύει το ενδιαφέρον των μαθητών, δημιουργεί θετική στάση απέναντι στο μάθημα, τους βοηθά να μάθουν ευκολότερα τις οικονομικές έννοιες και συμβάλλει στην εκπλήρωση πολλαπλών παιδαγωγικών στόχων (προσελκυστικό, κατευθυντικό, διδακτικό, ενισχυτικό, μνημονικό) (ΟΕΠΕΚ, 2008).

Με δεδομένο ότι οι Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών είναι σήμερα ευρύτατα διαδεδομένες στην εκπαίδευση, επιβάλλεται η πραγματοποίηση επιμόρφωσης Β' Επιπέδου και για τους οικονομολόγους εκπαιδευτικούς, η οποία θα τους δώσει τη δυνατότητα να τις αξιοποιούν τόσο σε επίπεδο προετοιμασίας, όσο και σε επίπεδο διεξαγωγής της διδασκαλίας.

Βέβαια, η εισαγωγή και μόνο των ΤΠΕ στη διδασκαλία των οικονομικών μαθημάτων δεν αρκεί για να αποδώσει οφέλη στην εκπαιδευτική διαδικασία. Πρέπει να συνδεθούν με τον τρόπο απόκτησης της ανθρώπινης γνώσης και τις συνθήκες κάτω από τις οποίες συντελείται η μάθηση (Bach & Kelley 1984) και να αποτελέσουν κίνητρο για επανασχεδιασμό της μεθόδου διδασκαλίας σε ένα πιο δυναμικό περιβάλλον, η οποία θα στηρίζεται στις παιδαγωγικές αρχές ενός μοντέλου μάθησης (Ανδρέου, 2011).

Το Management είναι ένα σύγχρονο επίκαιρο και ιδιαίτερο πρωτοποριακό μάθημα, το οποίο αν διδαχθεί με ελκυστικό τρόπο και απεγκλωβιστεί από το συγκεκριμένο διδακτικό βιβλίο, προσελκύει το ενδιαφέρον των μαθητών, οι οποίοι συνειδητοποιούν ότι μπορεί να τους προσφέρει σημαντικά εφόδια για μια επιτυχημένη προσωπική και επαγγελματική ζωή και να τους βοηθήσει να αναπτύξουν χρήσιμες κοινωνικές δεξιότητες απαραίτητες στη σημερινή κοινωνία και τη σύγχρονη αγορά εργασίας. Ένα επιπλέον εφόδιο για αυτούς είναι αναμφισβήτητο η γνώση της ορολογίας της συγκεκριμένης επιστήμης στα αγγλικά, με δεδομένη τη θέση της αγγλικής γλώσσας στην αγορά εργασίας.

Για τους παραπάνω λόγους, δεν μπορούμε να αντιληφθούμε την απουσία του συγκεκριμένου μαθήματος από το Νέο Λύκειο. Θεωρούμε επιβεβλημένη την επαναφορά του στο Γενικό Λύκειο, φυσικά μέσα από μια διαφορετική προσέγγιση. Διερωτόμαστε πραγματικά πώς μπορούμε να κάνουμε λόγο ως κράτος για επιχειρηματικότητα και καινοτομία, συστατικά απαραίτητα της πολυπόθητης ανάπτυξης, όταν δεν διδάσκονται οι συγκεκριμένες έννοιες ούτε σε επίπεδο γενικής παιδείας, ούτε καν σε επίπεδο εμβάθυνσης στην ομάδα προσανατολισμού των οικονομικών σπουδών.

Τέλος, για μια ακόμα φορά, η συγκεκριμένη δράση μας έδωσε τη δυνατότητα να διαπιστώσουμε πως οι μαθητές μαθαίνουν καλύτερα όταν ανακαλύπτουν οι ίδιοι τη γνώση, όταν έχουν κίνητρο για να μάθουν και όταν συνειδητοποιούν την αξία και τη

χρησιμότητα αυτού που μαθαίνουν. Από την άλλη πλευρά, η διεπιστημονική σύμπραξη εκπαιδευτικών διαφορετικών ειδικοτήτων δίνει τη δυνατότητα της αποτελεσματικής αξιοποίησης των ικανοτήτων και της δημιουργικής τους σκέψης, παράγει νέα γνώση και διευκολύνει τη διδασκαλία σε βάθος των μαθημάτων του σχολείου.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστούμε ιδιαίτερα τους αποφοίτους μαθητές του σχολείου μας (Ζηνοβία Ανανιάδου, Χρυσάνθη Αράπογλου, Βαγγέλη Εκλεμέ, Σωκράτη Παπαδόπουλο, Εύα Σταθεροπούλου, Νίκο Χατζαράκη, και Άρη Χουζανά), τη σκηνοθέτιδα Ελισάβετ Μανάβη, τον καθηγητή Πληροφορικής Γιώργο Αραμπατζή, αλλά και τη διεύθυνση και το σύλλογο του σχολείου μας, που συνεχίζουν μαζί μας αυτή την προσπάθεια για τρίτη συνεχή χρονιά.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Αθανασάτου Ι., Καλαμπάκας Β., Παραδείση Μ. (2011). Βασικό Επιμορφωτικό Υλικό Τόμος Γ' Αξιοποίηση των Τεχνών στην Εκπαίδευση – Η Αξιοποίηση του Κινηματογράφου στην Εκπαίδευση, Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, σελ. 6.

Ανδριοπούλου Ε. (2010). Η κινηματογραφική παιδεία στην εκπαίδευση. *Συχνότητες*, τεύχος 10, σελ. 15-20.

Βασιλειάδης Σ. & Μυλωνάκη Α. (2009). Ο Κινηματογράφος ως Εναλλακτικό Εκπαιδευτικό Εργαλείο για τις Επιχειρηματικές Σπουδές: Η Περίπτωση του Ελληνικού Κινηματογράφου. Στο Βασιλειάδης Σ. (επιμ.) *Πρακτικά Εθνικού Συνεδρίου Διοίκησης και Οικονομίας*, Φλώρινα. Ανακτήθηκε στις 18 Φεβρουαρίου 2014 από τη Διεύθυνση <http://esdo.teilar.gr/files/proceedings/pro2009.html>

Δεληγιάννη Α., και Τσοτσόλη Κ. (1996). Η Διδασκαλία των Αγγλικών για Ειδικούς Σκοπούς: Μια Ερευνητική Προσέγγιση του προβλήματος στα Πανεπιστήμια Αριστοτέλειο, Tilburg (Ολλανδία) και Copenhagen (Δανία). *Παιδαγωγική Επιθεώρηση* 24.σελ.1-4

Θωμαΐδης Γ., Πετράκης Γ., Τουλούμης Κ., Σταφυλίδου Μ. (2006). *Γλώσσα Ιστορία και Ευκλείδεια Γεωμετρία*, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας, σελ. 2-3.

Καλογήρου Τ. (2001). Οι φιλικές Σχέσεις Λογοτεχνίας και Κινηματογράφου. Στο *Παιδί και Κινηματογράφος*, Αθήνα: Εκδόσεις Σαββάλας.

Κορωναίου Α. (2001). Σχολείο και Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας. Στο *Παιδί και Κινηματογράφος*, Αθήνα: Εκδόσεις Σαββάλας.

Κούρτη Ε., Σιδηροπούλου Χ. & Τσίγκρα Μ. (2009). *Εισαγωγή. Ερευνώντας τον κόσμο του παιδιού. Αφιέρωμα: Παιδική Ηλικία και Κινηματογράφος*, τεύχος 9, σελ. ix – xxv, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Ματσαγκούρας Η. (2011). Η Καινοτομία των Ερευνητικών Εργασιών στο Νέο Λύκειο. Βιβλίο Εκπαιδευτικού, Αθήνα: ΟΕΔΒ, 21 – 22.

Μπατσίλα Μ. (2011). Παιδαγωγική Αξιοποίηση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στη διδασκαλία της Αγγλικής γλώσσας για Ειδικούς Σκοπούς. Μελέτη περίπτωσης. Κ. Γλέζου & Τζιμόπουλος (Επιμ.), *Πρακτικά 6ου Πανελληνίου Συνεδρίου των Εκπαιδευτικών για τις ΤΠΕ «Αξιοποίηση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στη Διδακτική Πράξη»*, σελ. 1-5, Σύρος, 6-8 Μαΐου 2011.

Οργανισμός Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών (2008). *Κριτήρια αξιολόγησης και αξιοποίησης εκπαιδευτικού υλικού*.

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2003). *Οδηγίες για τη Διδακτέα Ύλη και τη Διδασκαλία των Μαθημάτων στο Γυμνάσιο και το Ενιαίο Λύκειο κατά το σχολικό έτος 2003-2004*, Αθήνα ΟΕΔΒ.

Ράπτης Α. - Ράπτη Α. (2007). *Μάθηση και Διδασκαλία στην Εποχή της Πληροφορίας*. Ολική Προσέγγιση, Αθήνα.

Σεμεντεριάδης Θ., Σιδηροπούλου Χ., & Τσαμποδήμου Δ. (2012). Η Κινηματογραφική Παιδεία στο Νηπιαγωγείο: οι Απόψεις των Νηπιαγωγών. *Τα Εκπαιδευτικά*, τεύχος 105-106, σελ. 216-226.

Τσιπλακίδης Ι. (2011). Τα Οφέλη από τις Εκπαιδευτικές Χρήσεις των ΤΠΕ στην Εκμάθηση της Αγγλικής Γλώσσας: Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο, Διαδίκτυο και Κινητό Τηλέφωνο. Στο Τσιπλακίδης Ι. (επιμ.) *Πρακτικά 2ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ένταξη και Χρήση των ΤΠΕ στην Εκπαιδευτική Διαδικασία*, Πάτρα. Ανακτήθηκε στις 10 Ιανουαρίου 2014 από τη Διεύθυνση <http://www.cetl.elemedu.upatras.gr/proc2/proceedings.html>

Φράγκη, Μ. (2011). Βασικό Επιμορφωτικό Υλικό Τόμος Γ' Αξιοποίηση των Τεχνών στην Εκπαίδευση – Η Αξιοποίηση του Θεάτρου στην Εκπαίδευση, Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Χαραλαμποπούλου Φ. (2001). Χαρακτηριστικά λογισμικού αυτοεκπαίδευσης για την εκμάθηση της ξένης γλώσσας. Στο Χαραλαμποπούλου Φ. (επιμ.) *Πρακτικά του Του Διεθνούς Συνεδρίου για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, Πάτρα. Ανακτήθηκε στις 8 Φεβρουαρίου 2014 από τη Διεύθυνση <http://earthlab.uoi.gr/thete/index.php/thete/article/view/41>

Bazalgette C. (2010), *Teaching the Alphabet of Media. Ημερίδα ΙΟΜ: Το Αλφάβητο των Μέσων και η Διδασκαλία του*. Ανακτήθηκε στις 20 Φεβρουαρίου 2014 από τη Διεύθυνση <http://www.iom.gr/inst/iom/gallery/Media>.

Becker W. & Watts M. (1996), *Chalk and Talk: A national survey on teaching undergraduate economics. American Economic Review, Papers and Proceedings*, 86, pp. 448-453.

British Council (1995) *English Language Teaching Prožle of the People's Republic of China*. Beijing: The British Council.

Bolton K. (2002) *Chinese Englishes: From Canton jargon to global English. World Englishes 21*, pp 181–199.

Carey MA. 1995, *Comment: Concerns in the analysis of focus group data. Qualitative Health Research 5*, pp 487–495

Colander D. (1991) *A consideration of the Economics Major in America Higher Education*, *Journal of Economic Education*, Summer: 227-234.

Danan M. (2004). *Captioning and subtitling: undervalued language learning strategies. Meta: Translators' Journal, 49(1)*, pp. 67-77.

Day Harland R., Foltz M., Heyse K., Marksbarry C., Sturgeon M. and Reed S. (1997) *Teaching Economics Using Children's Literature*, New York: National Council on Economic Education.

Fischera A. & Young J. C. (2007). *Understanding mental constructs of biodiversity: Implications for biodiversity management and conservation. Biological Conservation* pp 136: 271 –282.

Fontana A., Frey J. (2000). *The interview: from structured questions to negotiated text*. In: Denzin, N.K., Lincoln, Y. (Eds.), *Handbook of Qualitative Methods*. Sage Publications, Thousand Oaks, pp. 645–672.

Guo Z.S. & Huang Y. (2002) Hybridised discourse: Social openness and functions of English media in post-Mao China. *World Englishes* 21, pp. 217–230.

Hu G. (2003) English Language Teaching in China: Regional Differences and Contributing Factors, *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 24:4, pp. 290-318.

Hutchinson T. & Waters A. (1984). How communicative is ESP? *ELT Journal*, 38, pp.108- 113.

Leonardi V. (2011). Pedagogical Translation as a Naturally Occurring Cognitive and Linguistic in *Foreign Language Learning*. *Annali Online di Lettere – Ferrara*, Vol. 1-2, pp. 17-28. Ανακτήθηκε στις 22 Μαρτίου 2012 από τη Διεύθυνση: <http://eprints.unife.it/annali/lettere/2011vol11-2leonardi.pdf>.

Lowe M. (2007), *Films in English Language Teaching*, *IJ Journal Issue 23 Autumn 2007*, pp. 16-19.

Madriz E. (2000). *Focus Groups in feminist research*. In: Denzin, N.K., Lincoln, Y. (Eds.), *Handbook of Qualitative Research*. Sage Publications, Thousand Oaks, pp. 835–850.

Mark K. (1993). Some Thoughts about Global Content. *The Language Teacher* 17 (5)

Merton R. (1987), Focused interviews and focus group: continuities and discontinuities. *Public Opinion Quarterly* 51, pp 550–566.

Papert S. (1980), *Mindstorms: children, computers, and powerful ideas*, Brighton: The HarvestPress.

Saunders P. and Walstad W. (1990). *The Principles of Economics Course*. A Handbook of Instructors, McCraw – Hill Inc.

Van Ek J. (1986). *Foreign Language Learning – An Educational Experience*. Στο Van Ek J. (επιμ.). *Πρακτικά συνεδρίου ελληνικής εταιρείας εφαρμοσμένης γλωσσολογίας*, σελ. 372-374

Vanderplank, R. (1988). The value of teletext sub-titles in language learning. *English Language Teaching Journal* 42, pp. 272-281.

Whitehead D. & Μακρίδου-Μπούσιου Δ. (2000), *Οικονομική Εκπαίδευση. Διδακτική των Οικονομικών*. Αθήνα: Gutenberg.